

(320. 4.)

BIJLAGE VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

TEKST VAN DE WET

van den 9den Juni 1902 (Stbl. n°. 86), tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de zeemacht, zooals die zal luiden na de eventueele vaststelling van de voorgestelde wijzigingen.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1.

Conform het bestaande artikel 1.

Artikel 2.

Conform het bestaande artikel 2.

Artikel 3.

Waar in deze wet gesproken wordt van „actieve bodems” worden bedoeld alle bij de zeemacht in dienst zijnde schepen of vaartuigen, mits niet in dienst opgelegd.

Waar gesproken wordt van „actieve oorlogsbodems” worden bedoeld alle in dienst zijnde oorlogsschepen of -vaartuigen, mits niet in dienst opgelegd, welke voor verdediging *buiten de zeegeaten* zijn bestemd, zoomede pantserboten en mijneleggers van meer dan 400 ton waterverplaatsing.

Waar gesproken wordt van „buitengaats” of „binnengaats” wordt bedoeld: buiten of binnen de grenzen der Nederlandsche zeegeaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „binnenslands” wordt bedoeld: binnen de grenzen van Nederland of van de Nederlandsche zeegeaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „buitenslands” of „het buitenland” wordt bedoeld: buiten de grenzen van Nederland of van de Nederlandsche zeegeaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „actief dienen” of van „actieven dienst” worden bedoeld alle diensten bij de Nederlandsche zeemacht bewezen, behalve tijdens de nonactiviteit.

Waar gesproken wordt van den rang van hoofdofficier wordt daarmede bedoeld een rang boven dien van luitenant ter zee der Iste klasse en beneden dien van schout-bij-nacht.

Waar gesproken wordt van „officieren met den rang van vlagofficier” worden daarmede bedoeld officieren met den rang van schout-bij-nacht of hooger rang.

Waar gesproken wordt van „reglement” wordt daarmede bedoeld een voorschrift, met inachtneming van de bepalingen dezer wet vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

TEKST VAN DE WET

van den 9den Juni 1902 (Stbl. n°. 86), tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de zeemacht, gewijzigd bij de wet van den 2den Januari 1905 (Stbl. n°. 3) en bij de wet van den 5den December 1908 (Stbl. n°. 348).

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1.

De bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren van de zeemacht geschieden met inachtneming van de bepalingen dezer wet.

Die bepalingen zijn niet toepasselijk op de officieren der Koninklijke Nederlandsche Marine-reserve.

Artikel 2.

De bepalingen van de tweede afdeeling dezer wet zijn, voor zoover betreft den daarbij gestelden tijd van dienst binnen- en buitengaats en de bevordering naar rangouderdom, niet toepasselijk op de Vorsten van Ons Huis.

Hunne bevordering tot een officiersrang buiten werkelijken dienst bij de zeemacht is aan geen der bepalingen dezer wet onderworpen.

Artikel 3.

Waar in deze wet gesproken wordt van „actieve oorlogsbodems” worden bedoeld alle oorlogsschepen of vaartuigen, uitgezonderd logement- en instructieschepen uitsluitend bestemd voor diensten binnengaats, wacht- en kostschepen.

Door Ons worden, ten aanzien van enkele charters van actieve oorlogsbodems, als bedoeld in het eerste lid, de regelen vastgesteld, volgens welke zij, al of niet, gerekend zullen worden onder de actieve oorlogsbodems, waarvan gesproken wordt onderscheidenlijk in de eerste twee leden en in het derde lid van artikel 10 dezer wet.

Waar gesproken wordt van „buitengaats” of „binnengaats” wordt bedoeld: buiten of binnen de grenzen der Nederlandsche zeegeaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „binnenslands” wordt bedoeld: binnen de grenzen van Nederland of van de Nederlandsche zeegeaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „buitenslands” of „het buitenland” wordt bedoeld: buiten de grenzen van Nederland of van de Nederlandsche zeegeaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „actief dienen” of van „actieven dienst” worden bedoeld alle diensten bij de Nederlandsche zeemacht bewezen, behalve tijdens de nonactiviteit.

Waar gesproken wordt van den rang van hoofdofficier wordt daarmede bedoeld een rang boven dien van luitenant ter zee der Iste klasse en beneden dien van schout-bij-nacht.

Waar gesproken wordt van „officieren met den rang van vlagofficier” worden daarmede bedoeld officieren met den rang van schout-bij-nacht of hooger rang.

Waar gesproken wordt van „reglement” wordt daarmede bedoeld een voorschrift, met inachtneming van de bepalingen dezer wet vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Artikel 4.

Conform het bestaande artikel 4.

Artikel 5.

Conform het bestaande artikel 5.

Artikel 6.

Conform het bestaande artikel 6.

Artikel 7.

Conform het bestaande artikel 7.

Artikel 4.

De dienstdtijd der officieren in elken rang rekt van den datum van ingang hunner benoeming in dien rang of, wanneer die datum niet bepaald werd, van de dagteekening van het besluit dier benoeming.

De tijd, gedurende welken aan een officier verlof mocht zijn verleend ingevolge artikel 23 dezer wet, wordt niet als dienstdtijd in den rang aangemerkt.

Ouderdom van rang van officieren wordt, voor zoover hunne aanspraak op bevordering betreft, beheerscht door de plaats in de ranglijst.

Artikel 5.

Voor elken rang en voor elk dienstvak afzonderlijk bestaat eene ranglijst.

Behoudens het bepaalde bij het vijfde en bij het laatste lid van dit artikel en bij de artikelen 20, 23 en 25 worden de officieren in de ranglijst vermeld naar orde van den datum van ingang der benoeming in hunnen rang of, wanneer die datum niet bepaald werd, naar orde van de dagteekening van het besluit dier benoeming.

Bij benoeming tot den officiersrang van meer dan één persoon bij hetzelfde besluit worden zij gerangschikt naar de volgorde, door Ons bij de benoeming te bepalen.

Bij gelijktijdige bevordering worden zij in den hoogereren rang gerangschikt naar de volgorde van hunnen ouderdom in den vorigen rang.

Wij behoudens Ons voor om, zoo Wij daartoe termen aanwezig achten,

1°. een officier, die voor bevordering is voorbijgegaan, omdat op het tijdstip, waarop hij voor bevordering in aanmerking kwam, door hem, ten gevolge van omstandigheden buiten zijne schuld, nog niet voldaan was aan de eischen voor zijne bevordering gesteld, bij zijne latere bevordering zijne vroegere plaats in de ranglijst terug te geven;

2°. hem, die voor benoeming tot den officiersrang is voorbijgegaan, omdat op het tijdstip, dat hij voor benoeming in aanmerking kwam, door hem, ten gevolge van omstandigheden buiten zijne schuld, nog niet voldaan was aan de eischen voor zijne benoeming gesteld, bij zijne latere benoeming tot den officiersrang eene hoogere plaats in de ranglijst toe te kennen dan hij naar orde van den datum van ingang der benoeming of naar orde van de dagteekening van het besluit dier benoeming zoude innemen.

De datum van benoeming in den rang van een officier, die stilstaande in de ranglijst ten gevolge van het bepaalde in de hierboven aangehaalde artikelen, in die lijst komt te staan onder een officier met jongeren datum van benoeming dan de zijne, wordt voor wat zijn ouderdom in rang betreft, geacht dezelfde te zijn als die van den onmiddellijk boven hem staanden officier.

Verkrijgt een officier ten gevolge van eene gunstige beschikking als bedoeld bij het vijfde lid van dit artikel, bij zijne latere bevordering zijne vroegere plaats in de ranglijst terug, dan wordt voor wat zijn ouderdom in rang betreft, zijn datum van benoeming in den rang geacht dezelfde te zijn als die van den in de ranglijst onmiddellijk onder hem geplaatsten officier.

Artikel 6.

Onder bevordering wordt in deze wet verstaan de benoeming van den officier tot den hoogereren rang, onmiddellijk volgende op den rang, door hem werkelijk bekleed.

Artikel 7.

Om voor bevordering in aanmerking te komen, moet de officier, onverminderd de overige bij deze wet te stellen eischen, bij goed gedrag en genoegzamen dienstijver de vereischte bekwaamheid en geschiktheid voor den hoogereren rang bezitten.

TWEEDE AFDEELING.

Van de bevordering.

Artikel 8.

De luitenants ter zee der derde klasse moeten twee jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar op actieve oorlogsbodems buitengaats gediend hebben om tot den rang van luitenant ter zee der tweede klasse bevorderd te kunnen worden.

Artikel 9.

De luitenants ter zee der tweede klasse moeten een diensttijd hebben van ten minste zes jaren, gerekend van hunne benoeming tot luitenant ter zee der derde klasse, om tot het examen voor den rang van luitenant ter zee der eerste klasse toegelaten te kunnen worden.

Artikel 9a.

Om tot den rang van luitenant ter zee der eerste klasse bevorderd te kunnen worden, moeten de luitenants ter zee der tweede klasse voldoen aan de volgende eischen:

a. den rang van luitenant ter zee der tweede klasse zes jaren bekleed en daarvan ten minste drie jaren gediend hebben op actieve bodems, geen instructieschepen uitsluitend bestemd voor diensten in een haven of op eene reede, en geen wacht- of logementschepen;

b. op de sub *a* bedoelde actieve bodems ten minste twee jaren buitengaats gediend hebben;

c. op eene alleszins voldoende wijze hebben doen blijken, dat hun eene wacht aan boord in zee ten volle is toevertrouwd;

d. het examen voor den rang van luitenant ter zee der eerste klasse met voldoende uitslag hebben afgelegd.

Artikel 10.

De luitenants ter zee der eerste klasse moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen:

a. vier jaren dien rang bekleed hebben;

b. in dien rang ten minste twee jaren op actieve oorlogsbodems gediend hebben;

c. in hun diensttijd als officier ten minste zes jaren buitengaats gediend hebben op actieve bodems als bedoeld sub *a* van artikel 9a dezer wet;

d. in dien rang op alleszins voldoende wijze gedurende ten minste één jaar de betrekking van eerste-officier of van bevelhebber op actieve bodems of in daarmede door Ons gelijk te stellen maritieme inrichtingen vervuld hebben.

De kapitein-luitenants ter zee moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen:

a. twee jaren dien rang bekleed hebben;

b. in dien rang of in den naast voorgaanden rang op alleszins voldoende wijze gedurende ten minste één jaar de betrekking van eerste-officier en gedurende ten minste één jaar de betrekking van bevelhebber op actieve bodems of in daarmede door Ons gelijk te stellen maritieme inrichtingen vervuld hebben, met dien verstande, dat de tijd van eerste-officier, onmiddellijk aansluitende aan dien van bevelhebber over denzelfden bodem, voor ten hoogste zes maanden in mindering kan komen van den geëischten tijdsduur van het bevel.

TWEEDE AFDEELING.

Van de bevordering.

Artikel 8.

De adelborsten der eerste klasse moeten twee jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar op actieve oorlogsbodems buitengaats gediend hebben om tot den rang van luitenant ter zee der tweede klasse bevorderd te kunnen worden.

Artikel 9.

De luitenants ter zee der tweede klasse moeten een diensttijd hebben van ten minste zes jaren, gerekend van hunne benoeming tot adelborst der eerste klasse, om tot het examen voor den rang van luitenant ter zee der eerste klasse toegelaten te kunnen worden.

Artikel 9a.

Om tot den rang van luitenant ter zee der eerste klasse bevorderd te kunnen worden, moeten de luitenants ter zee der tweede klasse voldoen aan de volgende eischen:

a. den rang van luitenant ter zee der tweede klasse zes jaren bekleed en daarvan ten minste drie jaren op actieve oorlogsbodems gediend hebben, waarvan twee jaren buitengaats;

b. op eene alleszins voldoende wijze hebben doen blijken, dat hun eene wacht aan boord in zee ten volle is toevertrouwd;

c. het examen voor den rang van luitenant ter zee der eerste klasse met voldoende uitslag hebben afgelegd.

Artikel 10.

De luitenants ter zee der eerste klasse moeten vier jaren dien rang bekleed, in dien rang ten minste twee jaren op actieve oorlogsbodems buitengaats gediend hebben en op alleszins voldoende wijze gedurende één jaar de betrekking van eerste-officier op oorlogsbodems of in daarmede door Ons gelijk te stellen maritieme inrichtingen of van bevelhebber op actieve oorlogsbodems vervuld hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De kapitein-luitenants ter zee moeten twee jaren dien rang bekleed hebben en op alleszins voldoende wijze in dien rang of in den laatstvoorgaanden rang, ten minste gedurende zes maanden de betrekking van eerste-officier op oorlogsbodems of in daarmede door Ons gelijk te stellen maritieme inrichtingen en gedurende één jaar de betrekking van bevelhebber op actieve oorlogsbodems vervuld hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De kapiteins ter zee moeten twee jaren dien rang bekleed en in dien rang ten minste één jaar op alleszins voldoende wijze als bevelhebber op actieve oorlogsbodems of als bevelhebber van een vereenigde scheepsmacht gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De schouten-bij-nacht moeten twee jaren dien rang bekleed hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Wijziging en aanvulling van de „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902” (wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* n°. 86).

De kapiteins ter zee moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen:

- a. twee jaren dien rang bekleed hebben;
- b. op alleszins voldoende wijze het bevel gevoerd hebben,

1°. onafgebroken gedurende ten minste één jaar op een actieven oorlogsbodem, in een der rangen van kapitein-luitenant ter zee of luitenant ter zee der eerste klasse;

2°. onafgebroken gedurende ten minste anderhalf jaar op een actieven oorlogsbodem of over eene vereenigde scheepsmacht, als hoofdofficier, met dien verstande, dat de tijd van eerste-officier, onmiddellijk aansluitende aan dien van bevelhebber over denzelfden bodem, voor ten hoogste zes maanden in mindering kan komen van den geëischten tijdsduur van het bevel;

3°. onafgebroken gedurende ten minste één jaar op een actieven oorlogsbodem of over eene vereenigde scheepsmacht, in den rang van kapitein ter zee.

Wanneer een hoofdofficier ten gevolge van uitdienststelling van den actieven oorlogsbodem, waarover door hem het bevel werd gevoerd, niet ten volle heeft voldaan aan den eisch van *onafgebroken* bevelvoering, zal te zijnen aanzien van dezen eisch kunnen worden afgeveken.

De schouten-bij-nacht moeten twee jaren dien rang bekleed hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Voor officieren, geplaatst of gedetacheerd bij den torpedodienst of den onderzeedienst en als zoodanig deel uitmakende van de bemanning van torpedobooten of onderzeebooten, wordt de tijd dezer plaatsing of detachering *niet* geteld voor diensten als bevelhebber, in deze wet bedoeld, en *voor de helft* in rekening gebracht voor de diensten, bedoeld in het eerste lid sub *b* en *c* van dit artikel en in artikel 9a.

Artikel 11.

De eerste-luitenants der mariniers moeten acht jaren den rang van luitenant (tweede en eerste) hebben bekleed en daarvan ten minste twee jaren actief bij den troep en één jaar op actieve oorlogsbodems buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De kapiteins der mariniers moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar actief bij den troep gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De luitenant-kolonels der mariniers moeten twee jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar actief bij den troep gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Artikel 12.

De officieren van gezondheid der tweede klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan één jaar op actieve oorlogsbodems en één jaar buitengaats gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De officieren van gezondheid der eerste klasse moeten acht jaren dien rang bekleed en daarvan één jaar op actieve oorlogsbodems en drie jaren buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Artikel 11.

De tweede-luitenants der mariniers moeten twee jaren dien rang bekleed hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De eerste-luitenants der mariniers moeten acht jaren den rang van luitenant (tweede en eerste) hebben bekleed en daarvan ten minste twee jaren actief bij den troep en één jaar op actieve oorlogsbodems buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De kapiteins der mariniers moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar actief bij den troep gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De luitenant-kolonels der mariniers moeten twee jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar actief bij den troep gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Artikel 12.

De officieren van gezondheid der tweede klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan twee jaren op actieve oorlogsbodems, waarvan één jaar buitengaats, gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De officieren van gezondheid der eerste klasse moeten acht jaren dien rang bekleed en daarvan drie jaren buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Wijziging en aanvulling van de „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902” (wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* n°. 86).

Om tot de rangen boven dien van hoofdofficier van gezondheid der tweede klasse te kunnen worden bevorderd, moeten de officieren minstens twee jaren in den naastvoorgaanden rang actief bij de zeemacht gediend hebben.

Artikel 13.

Artikel 13 vervalt.

Artikel 14.

De officieren van administratie der derde klasse moeten twee jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar buitengaats gediend hebben om tot den rang van officier van administratie der tweede klasse bevorderd te kunnen worden.

De officieren van administratie der tweede klasse moeten een diensttijd hebben van ten minste zes jaren, gerekend van hunne benoeming tot officier van administratie der derde klasse, om tot het examen voor den rang van officier van administratie der eerste klasse toegelaten te kunnen worden.

Om tot den rang van officier van administratie der eerste klasse bevorderd te kunnen worden, moeten de officieren van administratie der tweede klasse voldoen aan de volgende eischen:

a. den rang van officier van administratie der tweede klasse zes jaren bekleed en daarvan ten minste twee jaren buitengaats gediend hebben;

b. in dien rang ten minste vier jaren zelfstandig eene administratie (hetzij aan boord, hetzij aan wal) gevoerd hebben;

c. het examen voor den rang van officier van administratie der eerste klasse met voldoende uitslag afgelegd hebben.

De officieren van administratie der eerste klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan twee jaren buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De hoofdofficieren van administratie der tweede klasse moeten twee jaren in dien rang actief bij de zeemacht gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Artikel 15.

Om tot het examen voor officier-machinist der tweede klasse te worden toegelaten wordt vereischt een diensttijd als officier-machinist der derde klasse van ten minste één jaar, terwijl ten minste twee jaren moeten verlopen zijn sedert het met gunstigen uitslag afleggen van het examen voor laatstgenoemden rang.

Om tot den rang van officier-machinist der tweede klasse bevorderd te kunnen worden, moeten de officieren-machinist der derde klasse voldoen aan de volgende eischen:

a. den rang van officier-machinist der derde klasse drie jaren bekleed en daarvan ten minste twee jaren op actieve oorlogsbodems gediend hebben;

b. in alle opzichten voldaan hebben als chef van de wacht onder stoom op een schip met een vermogen grooter dan 4000 indicatorpaardenkracht of als hoofd der machinekamer op eenig vaartuig met een vermogen van 1000 indicatorpaardenkracht of meer;

c. het examen voor den rang van officier-machinist der tweede klasse met voldoende uitslag hebben afgelegd.

De officieren-machinist der tweede klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste een en een half jaar op actieve oorlogsbodems gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De officieren-machinist der eerste klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar op actieve

Om tot de rangen boven dien van dirigerend officier van gezondheid der tweede klasse te kunnen worden bevorderd, moeten de officieren minstens twee jaren in den naastvoorgaanden rang actief bij de zeemacht gediend hebben.

Artikel 13.

De apothekers der tweede klasse moeten vier jaren in dien rang actief bij de zeemacht gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Artikel 14.

De adjunct-administrateurs moeten twee jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar buitengaats gediend hebben om tot den rang van officier van administratie der tweede klasse bevorderd te kunnen worden.

De officieren van administratie der tweede klasse moeten een diensttijd hebben van ten minste zes jaren, gerekend van hunne benoeming tot adjunct-administrateur, om tot het examen voor den rang van officier van administratie der eerste klasse toegelaten te kunnen worden.

Om tot den rang van officier van administratie der eerste klasse bevorderd te kunnen worden, moeten de officieren van administratie der tweede klasse voldoen aan de volgende eischen:

a. den rang van officier van administratie der tweede klasse zes jaren bekleed en daarvan ten minste twee jaren buitengaats gediend hebben;

b. in dien rang ten minste vier jaren zelfstandig eene administratie (hetzij aan boord, hetzij aan wal) gevoerd hebben;

c. het examen voor den rang van officier van administratie der eerste klasse met voldoende uitslag afgelegd hebben.

De officieren van administratie der eerste klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan twee jaren buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De inspecteurs van administratie moeten twee jaren in dien rang actief bij de zeemacht gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Artikel 15.

De officieren-machinist der tweede klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste een en een half jaar op actieve oorlogsbodems gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De officieren-machinist der eerste klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar op actieve oorlogsbodems gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De inspecteurs van den Marine-stoomvaartdienst met den rang van kapitein-luitenant ter zee moeten ten minste twee jaren dien rang bekleed hebben om voor bevordering tot inspecteur van den Marine-stoomvaartdienst met den rang van kapitein ter zee in aanmerking te kunnen komen.

Van den eisch ten aanzien van het dienen op actieve oorlogsbodems kan voor officieren-machinist, welke dienst hebben gedaan als inspecteur van den Marine-stoomvaartdienst in Nederlandsch-Indië, bij het Marine-etablisement te Soerabaia of op een der Rijkswerven, afgeweken worden, ter beoordeeling van Onzen Minister van Marine.

oorlogsbodems gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De hoofdofficiëren-machinist der tweede klasse moeten ten minste twee jaren dien rang bekleed hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Van den eisch ten aanzien van het dienen op actieve oorlogsbodems kan voor officieren-machinist, welke dienst hebben gedaan als inspecteur van den Marine-stoomvaartdienst in Nederlandsch-Indië, bij het Marine-etablisement te Soerabaia of op een der Rijkswerven, afgeweken worden, ter beoordeeling van Onzen Minister van Marine.

Artikel 16.

De tijd van dienst, die vereischt wordt om van den eenen tot den anderen rang over te gaan, kan door Ons, in tijd van oorlog, tot op de helft van het hierboven bepaalde worden verminderd.

Bovendien kunnen in oorlogstijd de bepalingen ten aanzien van het voldoen aan examens en die ten aanzien van de diensten buitengaats en op actieve bodems en oorlogsbodems door Ons tijdelijk worden buiten werking gesteld.

Artikel 17.

Luitenants ter zee der derde klasse en officieren van administratie der derde klasse worden door Ons bevorderd naar ouderdom van rang.

Onverminderd de voor bevordering gestelde eischen zullen de luitenants ter zee der derde klasse en de officieren van administratie der derde klasse uiterlijk na een diensttijd van vier jaren in hunnen rang worden bevorderd.

De bevordering van de officieren van de zeemacht met den rang van luitenant ter zee der tweede klasse geschiedt voor ten minste vijf-zesde van het getal der gedurende elk tijdvak van vijf jaren te bevorderen officieren, naar ouderdom van rang; ten hoogste een-zesde kan door Ons worden aangevuld bij keuze.

De bevordering bij keuze wordt uitsluitend verleend tot aanvulling van plaatsen, opengevallen gedurende het kalenderjaar, waarin de bevordering plaats heeft.

Tot bevordering bij keuze volgens dit artikel komen alleen zoodanige officieren in aanmerking, die boven andere officieren van hunnen rang bij hun dienstvak uitmunten door moedig en beleidvol gedrag, door bijzondere talenten, kennis, geschiktheid en aanleg, door aanhoudend loffelijk gedrag en prijzenswaardigen ijver of wel door verdienstelijke verrichtingen.

Bevorderingen krachtens artikel 19 verleend, komen niet in mindering van de bevordering bij keuze, hiervoren bedoeld.

Artikel 18.

De bevordering van de luitenants ter zee der eerste klasse en de kapitein-luitenants ter zee geschiedt voor ten minste drie-vierde van het getal der gedurende elk tijdvak van vijf jaren te bevorderen officieren naar ouderdom van rang; ten hoogste een-vierde kan door Ons worden aangevuld bij keuze.

De bevordering tot vice-admiraal, schout-bij-nacht, inspecteur van den geneeskundigen dienst, hoofdofficier van gezondheid der eerste en der tweede klasse, kolonel en luitenant-kolonel der mariniers, hoofdofficier van administratie der eerste en der tweede klasse en hoofdofficier-machinist der eerste en der tweede klasse geschiedt door Ons bij keuze.

Alle bevorderingen bij keuze volgens dit artikel bepalen zich tot de meest geschikte officieren van den naastvoorgaanden rang.

Artikel 19.

Conform het bestaande artikel 19.

Artikel 16.

De tijd van dienst, die vereischt wordt om van den eenen tot den anderen rang over te gaan, kan door Ons, in tijd van oorlog, tot op de helft van het hierboven bepaalde worden verminderd.

Bovendien kunnen in oorlogstijd de bepalingen ten aanzien van het voldoen aan examens en die ten aanzien van de diensten buitengaats en op actieve oorlogsbodems door Ons tijdelijk worden buiten werking gesteld.

Artikel 17.

Adelborsten der eerste klasse, tweede-luitenants der mariniers, apothekers der tweede klasse en adjunct-administrateurs worden door Ons bevorderd naar ouderdom van rang.

Onverminderd de voor bevordering gestelde eischen zullen de adelborsten der eerste klasse, de tweede-luitenants der mariniers en de adjunct-administrateurs uiterlijk na een diensttijd van vier jaren in hunnen rang worden bevorderd.

De bevordering van de officieren van de zeemacht met den rang van luitenant ter zee der tweede klasse, uitgezonderd de apothekers der tweede klasse, geschiedt voor ten minste vijf-zesde van het getal der gedurende elk tijdvak van vijf jaren te bevorderen officieren, naar ouderdom van rang; ten hoogste een-zesde kan door Ons worden aangevuld bij keuze.

De bevordering bij keuze wordt uitsluitend verleend tot aanvulling van plaatsen, opengevallen gedurende het kalenderjaar, waarin de bevordering plaats heeft.

Tot bevordering bij keuze volgens dit artikel komen alleen zoodanige officieren in aanmerking, die boven andere officieren van hunnen rang bij hun dienstvak uitmunten door moedig en beleidvol gedrag, door bijzondere talenten, kennis, geschiktheid en aanleg, door aanhoudend loffelijk gedrag en prijzenswaardigen ijver of wel door verdienstelijke verrichtingen.

Bevorderingen krachtens artikel 19 verleend, komen niet in mindering van de bevordering bij keuze, hiervoren bedoeld.

Artikel 18.

De bevordering van de luitenants ter zee der eerste klasse en de kapitein-luitenants ter zee geschiedt voor ten minste drie-vierde van het getal der gedurende elk tijdvak van vijf jaren te bevorderen officieren naar ouderdom van rang; ten hoogste een-vierde kan door Ons worden aangevuld bij keuze.

De bevordering tot vice-admiraal, schout-bij-nacht, inspecteur van den geneeskundigen dienst, dirigeerend officier van gezondheid der eerste en tweede klasse, kolonel en luitenant-kolonel der mariniers, hoofdinspecteur en inspecteur van administratie en inspecteur van den marine-stoomvaartdienst geschiedt door Ons bij keuze.

Alle bevorderingen bij keuze volgens dit artikel bepalen zich tot de meest geschikte officieren van den naastvoorgaanden rang.

Artikel 19.

Met afwijking van de hiervoren gegeven bepalingen omtrent het voldoen aan examens en omtrent den tijd van het

Artikel 20.

Officieren behouden hunne aanspraak op bevordering:

a. wanneer zij door Ons tijdelijk tot andere diensten, niet behorende tot het Departement van Marine, worden geroepen;

b. wanneer zij zich met Onze machtiging tijdelijk in vreemden krijgsveld bevesten, behoudens het bepaalde bij het volgende artikel.

Wanneer de voornoemde diensten langer dan vier jaren achtereen duren, blijft de betrokkene van af het tijdstip, waarop de vier jaren verstreken zijn, op de standplaats in de ranglijst verkregen, stilstaan en klimt eerst op nadat hij zich weder voor de zeemacht heeft beschikbaar gesteld.

Artikel 21.

Een officier, als bij het vorige artikel bedoeld onder *b*, wordt, zoolang hij zich in vreemden krijgsveld bevest, niet bevorderd.

Verlaat hij dien dienst op eervolle wijze, dan wordt hij bij zijne terugkomst in zijnen vorigen rang en ook op zijne vorige plaats in de ranglijst hersteld.

Indien hij, ware hij niet in vreemden krijgsveld getreden, gedurende zijne afwezigheid voor bevordering in aanmerking zou gekomen zijn, zal hij, wanneer hij den vreemden dienst op eervolle wijze en binnen vier jaren heeft verlaten, herplaatst worden in den hooger rang en in den ouderdom van dien rang, welke hem bij bevordering verleend zou zijn geworden.

Wanneer de vreemde krijgsveld langer dan vier jaren achtereen geduurd heeft, zal de betrokken officier, van af het tijdstip waarop de vier jaren verstreken zijn, geacht worden te hebben stilgestaan op het standpunt toen in de ranglijst verkregen.

Artikel 22.

Conform het bestaande artikel 22.

Artikel 23.

Conform het bestaande artikel 23.

Artikel 20.

Officieren behouden hunne aanspraak op bevordering:

a. wanneer zij door Ons tijdelijk tot andere diensten, niet behorende tot het Departement van Marine, worden geroepen;

b. wanneer zij zich met Onze machtiging tijdelijk in vreemden militairen zeedienst bevesten, behoudens het bepaalde bij het volgende artikel.

Wanneer de voornoemde diensten langer dan vier jaren achtereen duren, blijft de betrokkene van af het tijdstip, waarop de vier jaren verstreken zijn, op de standplaats in de ranglijst verkregen, stilstaan en klimt eerst op nadat hij zich weder voor de zeemacht heeft beschikbaar gesteld.

Artikel 21.

Een officier, als bij het vorige artikel bedoeld onder *b*, wordt zoolang hij zich in vreemden zeedienst bevest, niet bevorderd.

Verlaat hij dien dienst op eervolle wijze, dan wordt hij bij zijne terugkomst in zijnen vorigen rang en ook op zijne vorige plaats in de ranglijst hersteld.

Indien hij, ware hij niet in vreemden zeedienst getreden, gedurende zijne afwezigheid voor bevordering in aanmerking zou gekomen zijn, zal hij, wanneer hij den vreemden dienst op eervolle wijze en binnen vier jaren heeft verlaten, herplaatst worden in den hooger rang en in den ouderdom van dien rang, welke hem bij bevordering verleend zou zijn geworden.

Wanneer de vreemde militaire zeedienst langer dan vier jaren achtereen geduurd heeft, zal de betrokken officier, van af het tijdstip waarop de vier jaren verstreken zijn, geacht worden te hebben stilgestaan op het standpunt toen in de ranglijst verkregen.

Artikel 22.

De officieren, hoofden van een Departement van Algemeen Bestuur, leden der Staten-Generaal en leden van het Hoog Militair Gerechtshof, moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen, voldoen aan de eischen, bij deze wet gesteld.

De bepaling, vervat in het eerste lid van artikel 24, is echter niet op hen van toepassing.

Artikel 23.

Aan officieren van de zeemacht, met den rang van luitenant ter zee der tweede klasse en daarboven, kan door Ons de vergunning worden verleend tot het waarnemen van eene lands- of particuliere betrekking buiten het zeevezen, echter slechts éénmaal en voor niet langer dan één jaar en onder stilstand van alle inkomsten bij de zeemacht en van de opklimming in de ranglijst.

Bij het intreden van oorlog of oorlogsgevaar zal het verleende verlof van rechtswege vervallen en zullen de officieren, na oproeping, zich zoo spoedig mogelijk voor den actieven dienst moeten aanmelden.

Artikel 24.

Conform het bestaande artikel 24.

Artikel 24.

De betrekkingen aan den wal, zoowel hier te lande als in de overzeesche bezittingen en koloniën, mogen door zee-officieren niet langer dan vier jaren achtereen worden bekleed.

Wij behouden Ons echter voor van deze bepaling af te wijken:

1°. in bijzondere gevallen, ten aanzien van officieren, die bij het verstrijken van den hooger genoemden termijn niet zonder nadeel voor den dienst kunnen worden vervangen, omdat hun opvolger nog niet ter plaatse aanwezig is of den dienst nog niet heeft kunnen overnemen. Hunne vervanging zal echter zoo spoedig mogelijk na genoemd tijdstip geschieden.

2°. ten aanzien van officieren, geplaatst in betrekkingen die uit haren aard bestending dier officieren zooveel mogelijk vereischen en ten aanzien van hen, geplaatst in betrekkingen voor welke vervulling kundigheden van zeer specialen aard of bijzondere geschiktheid worden vereischt en waarbij verwisseling der titulairissen om die redenen zooveel mogelijk moet worden vermeden.

De officieren, in dit artikel bedoeld, moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen, voldoen aan de voorwaarden voor bevordering in deze wet gesteld.

Artikel 25.

Conform het bestaande artikel 25.

Artikel 25.

Officieren, die zich in krijgsgevangenschap bevinden, worden niet bevorderd.

Wanneer zij binnen vier jaren uit de krijgsgevangenschap worden ontslagen en hunne bevordering naar ouderdom van rang tijdens de gevangenschap zoude hebben kunnen plaats vinden, zullen zij, ingeval er geene redenen aanwezig zijn om hunne bevordering niet te doen geschieden, bij hunne terugkomst worden bevorderd en hunne vroegere plaats in de ranglijst hernemen.

Wij behouden Ons voor:

1°. om van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel af te wijken ten aanzien van officieren die in aanmerking komen hetzij voor bevordering bij keuze, hetzij voor eene bevordering als bij artikel 19 bedoeld;

2°. officieren, die langer dan vier jaren in krijgsgevangenschap hebben doorgebracht, al of niet met bevordering, een zoodanigen rang of bestemming te verleen, als waarvoor zij, na hunne terugkomst in het vaderland, bekwaam en geschikt zullen worden geacht, hetzij in hun korps, hetzij in eene andere betrekking.

Overgangsbepaling.

Artikel 26.

Gedurende de eerste vier jaren na het tijdstip van het in werking treden dezer wet zijn de bepalingen van de tweede afdeeling dezer wet niet toepasselijk op de officieren, die op het oogenblik dat zij voor bevordering in aanmerking komen nog niet hebben kunnen voldoen aan de eischen, in genoemde afdeeling voor hunne bevordering gesteld.

Te hunnen aanzien blijven van kracht de eischen om tot hooger rang op te klimmen, zooals die zijn vastgesteld bij de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 126), gewijzigd bij de wet van 6 April 1871 (*Staatsblad* n°. 35).

DERDE AFDEELING.

Van het ontslag.

Artikel 27.

Behalve in de gevallen bij andere wetten voorzien, wordt de rang van officier verloren:

1°. door ontslag uit 's Rijks zeedienst wanneer dat ontslag niet gepaard gaat met toekenning van pensioen of erkenning

Artikel 27.

Conform het bestaande artikel 27.

van het recht op pensioen, en wanneer niet het geval aanwezig is, voorzien bij het laatste lid van artikel 29;

2°. door het verlies van den staat van Nederlander;

3°. door het aannemen van vreemden adeldom;

4°. door buiten Onze toestemming een ordeteeken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aan te nemen, verleend of opgedragen door eene vreemde mogendheid of regeering;

5°. door het ophouden of op eenig andere wijze verloren gaan van verleend pensioen en van verkregen recht op pensioen.

Artikel 28.

Conform het bestaande artikel 28.

Artikel 28.

Een officier kan niet uit den dienst worden ontslagen, dan:

1°. op eigen aan Ons gedaan verzoek;

2°. onder toekenning van pensioen of van het recht op pensioen:

a. ter zake van langdurigen dienst, nader omschreven in de wet tot regeling der militaire pensioenen bij de zeemacht;

b. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairen dienst, ten gevolge van verwonding of verminking, ziels- of lichaamsgebreken, mits de ongeschiktheid niet het gevolg zij van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag;

c. wanneer de belanghebbende na eenen werkelijken dienst van ten minste tien jaren, als bedoeld bij artikel 2, laatste lid, der sub *a* genoemde wet, den leeftijd van vijftig jaren heeft bereikt of overschreden en geacht wordt, in verband met zijn leeftijd, voor de waarneming van den militairen dienst niet meer ten volle geschikt te zijn;

d. ter zake van onbekwaamheid of ongeschiktheid om in den verkregen rang in eenige betrekking bij de zeemacht te dienen;

3°. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairen dienst ten gevolge van ziels- of lichaamsgebreken, ontstaan door eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag, zonder dat de betrokkene verkeert in een der gevallen, hieronder bij 5°. aangegeven;

4°. wanneer hij bij ontslag uit de betrekking van hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur Ons niet dadelijk bij zijn aftreden doet blijken van zijn verlangen om weder in militairen dienst te worden geplaatst;

5°. in de gevallen, bij artikel 31 aangewezen.

In de gevallen, bedoeld bij 2°. sub *b* en bij 3°. , wordt geen ontslag uit den dienst gegeven, zonder dat over het ontstaan, den aard en de gevolgen van de bij 2°. sub *b* bedoelde verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken of van de bij 3°. bedoelde ziels- of lichaamsgebreken een militair geneeskundig onderzoek heeft plaats gehad, naar regelen te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur.

Dit militair geneeskundig onderzoek wordt eenmaal herhaald op last of met machtiging van Onzen Minister van Marine of op verzoek van den belanghebbende.

De onbekwaamheid of ongeschiktheid bij 2°. sub *d* bedoeld, moet erkend zijn bij onderzoek van eene daartoe door Ons aangewezen commissie van vlag- en hoofdofficieren, naar regelen te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur.

Artikel 29.

In de gevallen bij het vorige artikel onder 1°. tot en met 4°. genoemd, kan het ontslag den officier niet anders dan eervol worden verleend.

Artikel 29.

In de gevallen bij het vorige artikel onder 1°. tot en met 4°. genoemd, kan het ontslag den officier niet anders dan eervol worden verleend.

Wijziging en aanvulling van de „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902” (wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* n°. 86).

Hem wordt tijdelijk een eervol ontslag uit den dienst verleend, indien hij volgens het bepaalde bij artikel 20 Onze machtiging verkrijgt om zich in vreemden krijgsveld te begeven.

In dit geval gaat echter de rang van officier voor hem niet verloren.

Hem wordt tijdelijk een eervol ontslag uit den dienst verleend, indien hij volgens het bepaalde bij artikel 20 Onze machtiging verkrijgt om zich in vreemden militairen zeeveld te begeven.

In dit geval gaat echter de rang van officier voor hem niet verloren.

De artikelen 30 tot en met 63 conform de bestaande artikelen 30 tot en met 63.

Artikel 30.

Het verzoek om ontslag uit den dienst kan door Ons niet worden afgewezen dan :

a. in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden;

b. op grond van verplichtingen, aan de benoeming verbonden of ingeval de bij de benoeming aangegevene dienstverrichting niet is volbracht;

c. indien de officier, ter zake van een of meer der feiten, bedoeld bij artikel 31, als beklaagde voor een raad van onderzoek geroepen is of geroepen zal worden;

d. indien de officier volgens het advies van een raad van onderzoek in de termen valt, om uit den dienst te worden ontslagen;

e. indien de officier strafrechtelijk wordt of zal worden vervolgd, dan wel een, naar aanleiding van zoodanige vervolging, tegen hem gewezen vonnis nog niet in kracht van gewijsde is gegaan.

Bovendien kan in tijd van vrede het verzoek om ontslag van een officier, die zich buitengaats bevindt, worden aangehouden gedurende den tijd, die noodig is om hem door een anderen te vervangen.

Artikel 31.

Een officier kan door Ons niet-eervol uit den dienst worden ontslagen :

1°. wegens verregaande nalatigheid in de vervulling van opgelegde plichten;

2°. wegens opzettelijke en herhaalde ongehoorzaamheid, mishandeling van ondergeschikten of misbruik maken van gezag, inzonderheid wanneer door eene of andere dezer handelingen stellig nadeel aan den dienst of aan eenig persoon is toegebracht;

3°. wegens aanhoudend wangedrag, onverschillig of daarvan in of buiten den dienst blijkt;

4°. wegens gedragingen of daden in het openbaar of wegens openbare geschriften, waardoor de waardigheid van den officiersrang, de eerbied voor het Koninklijke Huis, de grondwettige instellingen of de krijgsveld bepaald worden aangerand;

5°. na een rechterlijk gewijsde, dat, het verlies van den rang van officier niet ten gevolge hebbende, nochtans is gewezen wegens eene handeling, welke den veroordeelde onwaardig maakt dien rang te blijven bekleeden;

6°. na het verleenen van gratie van de straf, opgelegd bij een rechterlijk gewijsde, dat het verlies van den rang van officier ten gevolge zou hebben gehad.

Artikel 32.

Het ontslag, bij het voorgaande artikel bedoeld, kan niet plaats hebben dan op het advies van een raad van onderzoek of van een raad van appel.

Van dat advies kan, behoudens het bepaalde bij artikel 47, door Ons niet worden afgeweken dan ten gunste van den officier, wien het geldt.

Artikel 33.

Een officier kan alleen op schriftelijken last van Onzen Minister van Marine voor eenen raad van onderzoek worden gebracht.

Die lastgeving moet gegrond zijn:

hetzij op een rechterlijk gewijsde;

hetzij op andere betrouwbare bescheiden, bij Onzen Minister van Marine ingekomen;

hetzij op eene schriftelijke klacht, langs den hierarchieken weg tegen den officier ingebracht door een of meer zijner meerderen of ouderen in rang bij de zeemacht.

De lastgeving moet uitdrukkelijk vermelden, welk feit of welke feiten de Minister onderzocht wenscht te zien.

Eene klacht, als hierboven bedoeld, moet het feit of de feiten aanwijzen, op grond waarvan de officier kan geacht worden, voor een niet-eervol ontslag uit den dienst in aanmerking te komen.

Artikel 34.

De raad van onderzoek bestaat uit vijf leden.

Hij wordt samengesteld uit twee officieren van gelijken rang, doch met meerderen ouderdom van rang dan de betrokken officier, of, bij gebrek aan zoodanigen, uit twee van de jongste aanwezige officieren van den naast hooger rang, voorts uit twee officieren van den naast hooger rang dan dien van den betrokken officier, en uit een hoofd- of vlag-officier als voorzitter.

In den raad van onderzoek betreffende een zeeofficier moeten vijf zeeofficieren zitting nemen.

In den raad van onderzoek betreffende een officier van het korps mariniers, een officier van gezondheid, een officier van administratie en een officier-machinist moeten twee officieren van hun korps lid zijn; de overige leden moeten zeeofficieren zijn.

In den raad van onderzoek betreffende een apotheker, moet een officier van gezondheid en een apotheker, of zoo dit niet mogelijk is, twee officieren van gezondheid lid zijn; de overige leden moeten zeeofficieren zijn.

Ingeval het gevorderde getal vlag- of hoofdofficieren in dienst niet beschikbaar is, kunnen ook in die rangen gepensioneerde officieren in den raad zitting nemen.

Artikel 35.

Wanneer een officier in de termen valt om, hetzij in de gevallen bedoeld onder 5° en 6° van artikel 31 of wel wegens een of meer der feiten onder 1°, 2°, 3° en 4° van dat artikel genoemd, voor eenen raad van onderzoek te worden geroepen, geeft Onze Minister van Marine de vereischte bevelen tot het samenstellen van zoodanigen raad.

Wanneer de officier is dienende bij eene vloot of afdeeling der zeemacht, die buitengaats of in 's Rijks overzeesche bezittingen verblijf houdt, en het voldoende getal officieren tot samenstelling van den raad overeenkomstig de bepalingen dezer wet, aldaar niet kan vereenigd worden, bepaalt Onze Minister van Marine, dat er een voorloopig, nauwkeurig onderzoek der zaak door drie, door den bevelhebber der vloot of afdeeling daartoe te benoemen officieren worde ingesteld, na afloop van welk voorloopig onderzoek de officier naar Nederland wordt opgezonden.

De bevelhebber zendt de stukken, tot dit onderzoek betrekkelijk, op aan Onzen Minister van Marine, die de zaak vervolgens voor een raad van onderzoek hier te lande brengt.

De plaats, waar deze raad vergaderen zal, wordt door dien Minister bepaald volgens regelen, bij reglement te stellen.

Dat reglement zal tevens regelen de wijze van werken van den raad van onderzoek, alsmede al datgene, wat bij de vol-

gende artikelen aan vaststelling bij reglement wordt overgelaten en verder aangeven, wat in acht moet worden genomen bij het in het tweede lid van dit artikel bedoelde voorloopig onderzoek.

Artikel 36.

De raad van onderzoek wordt samengesteld bij loting voor alle officieren, die, naar regelen bij reglement te stellen, tot het lidmaatschap van den raad kunnen worden geroepen.

Bij dezelfde loting worden, naar bedoelde regelen, tevens vijf officieren aangewezen, bestemd om desgevorderd als plaatsvervangende leden in den raad zitting te hebben.

Het reglement zal bepalen, waar, wanneer, in wier tegenwoordigheid en op welke wijze de loting zal geschieden, alsmede hoe, wanneer en door wien de uitslag der loting ter kennis zal worden gebracht van Onzen Minister van Marine, van de leden en plaatsvervangende leden van den raad, alsmede van den officier, wien het onderzoek geldt.

Artikel 37.

Wordt naar aanleiding van een voorstel of een rapport van een der militaire chefs of wel van eene klacht van een of meer officieren overgegaan tot de samenstelling van eenen raad van onderzoek, dan mogen zij, van wie het voorstel, het rapport of de klacht is uitgegaan, geen zitting hebben in den raad.

De leden van den raad mogen voorts noch den officier, over wien door den raad advies moet worden uitgebracht en die bij de volgende artikelen korthedshalve met het woord „beklaagde” wordt aangeduid, noch hem, die te zijnen aanzien een voorstel, een rapport of eene klacht heeft ingebracht als bij het vorige lid bedoeld, in bloedverwantschap of zwager-schap bestaan, tot den zesden graad ingesloten.

Zij mogen elkander niet in bloedverwantschap of zwager-schap bestaan, tot en met den vierden graad.

De officieren, die met den beklagde op hetzelfde schip dienden toen hij het feit pleegde, mogen in den raad geen zitting hebben.

De bepalingen, voorkomende in de eerste drie leden van dit artikel, zijn ook toepasselijk op de benoeming van de officieren, belast met het voorloopig onderzoek, bij het tweede lid van artikel 35 bepaald.

Artikel 38.

Elk tot lid of plaatsvervangend lid van eenen raad van onderzoek aangewezen officier, die vermeenen mocht gegronde redenen te hebben om in den raad geen zitting te nemen, moet die redenen rechtstreeks mededeelen aan hem, die volgens het reglement met de samenstelling van den raad belast is.

Bij het reglement zal worden aangewezen, hoe en wanneer die mededeeling zal moeten geschieden, en welk gevolg daaraan behoort te worden verleend.

Artikel 39.

De beklagde heeft het recht om, alvorens het onderzoek een aanvang heeft genomen, eenmaal ten hoogste twee der tot lid of plaatsvervangend lid van dien raad aangewezen officieren, tegen wier zitting nemen hij bezwaar mocht hebben, te wraken, zonder de reden daarvoor op te geven.

Hij doet van die wraking mededeeling rechtstreeks aan hem, die volgens het reglement met de samenstelling van den raad is belast.

Bij het reglement zal worden aangewezen hoe en wanneer die mededeeling zal moeten geschieden.

Artikel 40.

Ingeval een der leden van den raad van onderzoek door ziekte of andere omstandigheden, niet voorzien bij artikel 38, buiten de mogelijkheid geraakt om de zittingen van den raad bij te wonen, wordt daarvan door of namens hem, onder opgave van de redenen zijner verhindering, mededeeling gedaan aan hem, die volgens het reglement met de samenstelling van den raad belast is.

- Ook omtrent die mededeeling geldt het bepaalde bij het laatste lid van artikel 38.

Artikel 41.

Behoudens het bepaalde in het derde lid van dit artikel is en ieder, die, hetzij op last van den voorzitter van den raad van onderzoek, hetzij vanwege den beklagde, op de wijze bij het reglement omschreven, is opgeroepen om getuigenis der waarheid te geven, gehouden voor den raad van onderzoek te verschijnen en getuigenis af te leggen.

Indien een of meer der opgeroepen getuigen niet verschenen zijn, beslist de raad of de zitting zal worden verdaagd.

Bij reglement zal worden bepaald wie niet genoodzaakt kunnen worden te verschijnen, wie niet mogen worden gehoord en wie niet genoodzaakt kunnen worden getuigenis af te leggen.

Artikel 42.

De beklagde kan de zittingen van den raad bijwonen.

Hij heeft het recht mondeling en schriftelijk aan den raad datgene voor te dragen, wat hij te zijner verdediging kan aanvoeren.

Naar regelen, bij reglement te stellen, heeft hij het recht een officier van de zeemacht, mits geen lid of plaatsvervangend lid van den raad, met diens goedvinden aan te wijzen, om hem in zijne verdediging bij te staan.

De voorzitter van den raad kan, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van den beklagde, bevelen dat deze de zittingzaal verlaat, ten einde een getuige buiten zijne tegenwoordigheid worde ondervraagd. In dat geval wordt daarna met het onderzoek der zaak niet voortgegaan, dan nadat vooraf de beklagde is onderricht van hetgeen in zijne afwezigheid is voorgevallen.

Het lid, door den raad met de werkzaamheden van secretaris belast, houdt nauwkeurig aantekening van de verhooren en van hetgeen verder in de zitting wordt verhandeld, welke aantekening, na door den raad te zijn goedgekeurd, door den voorzitter en den secretaris wordt onderteekend.

Bij reglement zal worden bepaald wat verder ten aanzien van den beklagde en ten opzichte van de getuigen in acht is te nemen, met dien verstande dat, behoudens het bepaalde krachtens artikel 41, derde lid, de raad de getuigen zal moeten hooren, die of na oproeping vanwege den beklagde of op verzoek van den beklagde op de zitting zijn verschenen.

Artikel 43.

De zittingen van den raad kunnen worden bijgewoond door den officier, bij het derde lid van het vorige artikel bedoeld.

Welke officieren die zittingen mede kunnen bijwonen, zal bij reglement worden bepaald.

Artikel 44.

Aan den voorzitter van den raad van onderzoek worden uitgereikt:

- 1°. een afschrift van de lastgeving, bedoeld in artikel 33;
- 2°. alle door Onzen Minister van Marine ontvangen berichten en bescheiden, die op de zaak betrekking hebben;

3°. afschriften van de conduite-rapporten van den beklagde voor zoover ter zake noodig en voor zoover aanwezig minstens over de laatste vijf jaren;

4°. een volledige staat van dienst betreffende den beklagde.

De raad mag slechts van zoodanige berichten, bescheiden, conduite-rapporten en staten van dienst kennis nemen ten aanzien van welke de beklagde in de gelegenheid is gesteld inzage te bekomen, afschrift te nemen en zich over de echtheid en juistheid te uiten.

Tijd en wijze waarop die stukken aan den beklagden worden medegedeeld, alsmede tijd en wijze waarop de beklagde zijne meening over die stukken kan uiten, worden bij reglement bepaald.

Bij reglement zal tevens worden vastgesteld hoe, wanneer en van wien de voorzitter van den raad de onder 1°. tot en met 4°. genoemde stukken zal ontvangen.

Artikel 45.

Nadat de raad van onderzoek de zaak, naar de bij reglement te stellen regelen, genoegzaam heeft onderzocht om daaromtrent een, op overtuiging gegrond, advies te kunnen geven, gaat hij over tot het uitbrengen van zijn advies.

Dit geschiedt bij geheime stemming.

De voorzitter stelt als eerste vraag:

„Zijn er op grond van een of meer der ten laste gelegde en naar uwe overtuiging bewezen feiten (van het ten laste gelegde en naar uwe overtuiging bewezen feit) termen tot het verleenen van een niet-eervol ontslag?”

Bij toestemmende beantwoording van die vraag, doet de voorzitter alsnog de vraag:

„Zijn er verzachtende omstandigheden?”

Iedere vraag mag slechts met „ja” of „neen” worden beantwoord.

Het reglement zal bepalen, wat verder bij het uitbrengen van het advies moet worden in acht genomen en op welke wijze van het uitgebrachte advies mededeeling zal worden gedaan aan Onzen Minister van Marine en aan den beklagde.

Artikel 46.

Behoudens het geval, voorzien bij artikel 53, kan een beklagde niet opnieuw voor eenen raad van onderzoek worden geroepen voor eene zaak, waarover reeds door zoodanigen raad advies werd uitgebracht.

Artikel 47.

Van het advies van eenen raad van onderzoek is beroep op eenen raad van appèl toegelaten.

Artikel 48.

Het beroep op eenen raad van appèl staat alleen open voor den beklagde en voor Onzen Minister van Marine.

De bevoegdheid om in beroep te komen vervalt, indien daarvan geen gebruik wordt gemaakt binnen veertien dagen na dien, waarop de mededeeling van het door den raad van onderzoek uitgebrachte advies werd ontvangen.

Wenscht de beklagde in beroep te komen, dan doet hij Ons daarvan blijken bij een met redenen omkleed bezwaarschrift.

Artikel 49.

De raad van appèl bestaat uit vijf leden. Hij wordt samengesteld in verhouding tot den rang van den beklagde met dien verstande, dat de voorzitter steeds een vlagofficier zal zijn.

Van de overige officieren zijn er twee officieren van ge-

lijken rang, doch met meerderen ouderdom van rang dan de beklaagde, dan wel bij gebrek aan zoodanigen twee der jongste aanwezige officieren van den naast hooger rang.

De voorzitter van den raad van appèl wordt door Ons benoemd; overigens geschiedt de samenstelling van den raad naar regelen, bij reglement te stellen en met inachtneming van de in de artikelen 34, 36, 37, 38, 39 en 40 neergelegde beginselen.

Officieren, die op eenigerlei wijze hebben deelgenomen aan het onderzoek der zaak, bedoeld in het tweede lid van artikel 35, of zitting hadden in den raad van onderzoek, die het betwiste advies heeft uitgebracht, mogen geen deel uitmaken van den raad van appèl, welke het beroep zal hebben te behandelen.

Artikel 50.

De raad van appèl vergadert steeds te 's-Gravenhage.

Artikel 51.

Omtrent de wijze van werken van eenen raad van appèl worden, met inachtneming van de in de artikelen 41, 42, 43, 44 en 45 neergelegde beginselen, regelen gesteld bij reglement.

Feiten in het nadeel van den beklaagde, welke den raad van onderzoek niet bekend konden zijn of, in verband met de lastgeving tot het onderzoek, door dien raad buiten beschouwing moesten worden gelaten, mogen echter in geen geval bij den raad van appèl een punt van behandeling uitmaken, noch invloed hebben op het door dien raad uit te brengen advies.

Artikel 52.

Herziening van een door eenen raad van onderzoek of eenen raad van appèl uitgebracht advies kan plaats hebben:

1°. in het geval, dat het advies verband hield met een rechterlijk gewijsde, waarvan de vernietiging gevraagd en verkregen werd;

2°. op grond van eenige omstandigheid, die bij het uitbrengen van het advies niet bekend was en, op zich zelve of in verband met andere omstandigheden, ernstigen twijfel doet ontstaan omtrent de juistheid van het advies.

Artikel 53.

De aanvraag tot herziening, bij het vorige artikel bedoeld, moet tot Ons worden gericht, hetzij door hem, omtrent wien het advies werd uitgebracht, hetzij door een, bijzonder daartoe, door hem schriftelijk gemachtigde, hetzij, indien hij overleden is, door zijne weduwe of door een of meer zijner wettige bloedverwanten in de rechte lijn. Was de overleden beklaagde ongehuwd, dan kan de aanvraag — bij ontstentenis van wettige bloedverwanten in de rechte lijn — ook worden ingediend door zijne wettige bloedverwanten in den tweeden graad.

Het verzoekschrift blijft buiten overweging, wanneer het niet de feiten of omstandigheden noemt, waarop de aanvraag steunt.

Artikel 54.

Wordt eene aanvraag om herziening, vatbaar voor overweging, door Ons afgewezen, dan geschiedt dit bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

Achten Wij de aanvraag echter voldoende gerechtvaardigd, dan wordt door Onzen Minister van Marine het vereischte verricht, om de zaak, waarover het betwiste advies werd uitgebracht, opnieuw te doen onderzoeken, hetzij door eenen raad van onderzoek, hetzij door eenen raad van appèl, naar gelang het advies in eerste instantie dan wel in appèl werd uitgebracht.

Artikel 55.

Het onderzoek, bij het tweede lid van het vorige artikel bedoeld, geschiedt naar reglen, bij reglement te stellen, met inachtneming overigens van de beginselen, neergelegd in de artikelen 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 49, 50 en 51.

Officieren die op eenigerlei wijze hebben deelgenomen aan het onderzoek van de zaak, dat tot het betwiste advies geleid heeft, mogen niet worden aangewezen voor het onderzoek, bij het eerste lid bedoeld.

Artikel 56.

Van een in herziening uitgebracht advies is geen beroep toegelaten.

Artikel 57.

Van elk advies, uitgebracht door eenen raad van onderzoek of eenen raad van appèl, wordt door Onzen Minister van Marine aan Ons verslag gedaan.

Betreft het advies een op eene aanvraag om herziening ingesteld nader onderzoek en wijkt het af van het bij dat onderzoek overwogen advies, dan zal, indien de betrokken officier reeds uit den dienst werd ontslagen, door Ons te zijnen aanzien zoodanige beschikking worden genomen, als Wij in elk voorkomend geval, ook in verband met de bepalingen betreffende de militaire pensioenen bij de zeemacht, noodig zullen oordeelen.

Artikel 58.

De kosten van den raad van onderzoek en van dien van appèl, alsmede die van herziening komen, behoudens de uitzonderingen, bij de wet bepaald, voor rekening van den Staat.

Kosten door of ten behoeve van den beklagde gemaakt, zijn alleen in zooverre onder de in het eerste lid bedoelde kosten begrepen, als zij zijn veroorzaakt door de afgifte van kosteloze afschriften van stukken aan den beklagde.

De ingevolge oproeping vanwege of op verzoek van den beklagde ter zitting verschenen getuigen worden door dezen schadeloos gesteld. Ingeval hij niet wordt ontslagen, worden deze kosten en die der oproeping van getuigen hem vergoed, zoover zij niet noodeloos zijn gemaakt.

De regelen voor en het tarief van die schadeloosstelling en vergoeding, alsmede van de aan andere getuigen uit te keeren schadeloosstelling worden bij reglement vastgesteld.

VIERDE AFDEELING.

Van het op pensioen stellen.

Artikel 59.

De officieren worden door Ons op pensioen gesteld, overeenkomstig de bepalingen der wet tot regeling van de militaire pensioenen bij de zeemacht.

Artikel 60.

Wij behouden Ons voor, de wegens langdurigen dienst of vijftigjarigen ouderdom gepensioneerde officieren, die jonger dan zestig jaren zijn, in tijden van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden op te roepen, om, voor zoover noodig, na daartoe geschikt te zijn bevonden, in hunnen rang, voor de verdediging van het Rijk in Europa weder in dienst te worden gesteld.

Het pensioen van den officier, die, zonder geldige redenen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Marine, aan die oproeping niet voldoet, of wel zich aan de weder-indienststelling onttrekt, wordt, op uitspraak van dien Minister, tijdelijk geschorst.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag, waarop de gepensioneerde voor den dienst had moeten opkomen en niet is verschenen; zij eindigt met den dag, waarop de gepensioneerden, die aan de oproeping hebben voldaan, bij algemeenen maatregel van bestuur, van hunne verplichting tot den dienst worden ontslagen.

Gepensioneerde officieren, niet behoorende tot die in het eerste lid van dit artikel bedoeld, kunnen door Ons slechts op eigen aanvraag en voor zoover zij voor den actieven dienst geschikt bevonden zijn, in het bij het eerste lid van dit artikel bedoelde geval in dienst worden gesteld.

Artikel 61.

De gepensioneerde, ingevolge het voorgaande artikel in dienst gesteld, wordt bij het weder verlaten van den dienst opnieuw gepensionneerd, tenzij hij het recht op pensioen mocht hebben verloren.

Artikel 62.

Buiten het geval, voorzien bij artikel 60, worden gepensioneerde officieren niet opnieuw bij de zeemacht in dienst gesteld in rangen of betrekkingen, als bedoeld bij de tweede afdeeling dezer wet.

VIJFDE AFDEELING.

Slotbepalingen.

Artikel 63.

Deze wet kan worden aangehaald onder den titel: „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902”; zij treedt in werking op een nader door Ons te bepalen datum.

Behoudens het bij het tweede lid van artikel 26 bepaalde, treedt met dat tijdstip buiten werking de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 126), zooals die herhaaldelijk werd gewijzigd.

Wij behouden Ons voor, bij het uitvaardigen van algemeene maatregelen van bestuur, krachtens deze wet, tevens het tijdstip te bepalen, waarop die maatregelen in werking zullen treden.